

mutató a probléma jövő alakulásai felé. Mert ha az alapvető kérdésekben, — valorizáció jogalapja, mértéke stb. — a szembenálló nézetek harcaikat már megvitták, e sokat zaklatott területen a nyugalom ma is csak viszonylagos és még mindig vannak fehér foltok a valorizáció térképén, amelyek okkupációra várnak. Mi sem természetesebb, mint, — már az emberi gondolkozás ökonómiaja is arra készlet — hogy e még felderítetlen területek valorizációs berendezése azon minták szerint fog fejlődni, amelyeket szerző a valorizációs organizáció teljes kibontakozásában élő ügylet-típusoknál megfigyelhetett.

Törvényhozás, sőt az elmélet is, eleinte értetlenül és tehetetlenül állottak szemben a pénzromlás tényével: hosszú ideig nem tudták diagnosztizálni a kusza jelenségeket, amelyeket a közgazdasági elméletek elvont légkörében elképzelttek ugyan, de a valóság világában sohasem ismertek. Biróságaink azonban nem várhattak a theória felkészülődésére; egy pillanatig sem engedhettek vitákat megoldatlanul, összeütközéseket rendezés nélkül és kényszerítve voltak arra, hogy a gazdasági élet e nagy katasztrófájában, egy háborus mentőállomás lelkesedésével, de kezdetleges eszközeivel, nyújtsák az első segílyt. A felszínen tapogatódzó, szinte reflexszerűen reagáló, ellentmondó ítélkezések lendületét, utóbb kezdte csak helyes irányba szorítani a mind elevenebb erővel bontakozó tudományos munkálkodás. Ha kétségtelen is az, hogy a pénzromlás elleni védekezés első hatalmas formuláit felsőbiróságaink intuitív bölcsesége teremtette meg, másfelől a valorizáció rendszerének kiépítését, megoldásainak kifinomítását és csiszolását a jogirodalom kezdte és fejlesztette. A másik oldalról nézve, a valorizáció problémája volt az a centrális tengely, amely körül a háboruban teljes mozdulatlanságra ítelt tudományos munkálkodás új erőre kapott: régi tekintélyek egy élet tudását áldozták a nagy kérdés megfejtésére és a fiatalok ebben a harcban estek át a tűzkeresztségen.

Schwartz Tibor bibliográfiai pontossággal és hűséggel dolgozza fel könyvében a magyar jogirodalom e hőskorának vestigiáit. És ha a könyvnek a gyakorlati jogász kézikönyveként legnagyobb sikere természetesen az, hogy a valorizáció labirintusában olyan fonalat ad kézbe, amellyel az utat alig lehet eltéveszteni, — mégis a jogirodalom mérlegén egyik legszebb értéke az lesz, hogy maradandó emléket állít annak a hatalmas gondolati gazdagságról tanuskodó szellemi energia-kifejtésnek, mely végső eredményben a valorizációba kapcsolódó új magánjogi dogmatika kialakulását eredményezte.

Dr. Varannai István.

Fizetésképtelenségi jogunk reformja. (Die Reform unseres Zahlungsunfähigkeits-Rechtes von Dr. Alexander Cornel Tury. Professor a. d. kgl. ung. Franz Josephs Universität, Szeged, 1928.)

A fenti cím alatt német nyelven közölt hosszabb értekezés „a szegedi egyetem jogi irományai“ közt jelent meg. A munka a válságjog válságának megoldását keresi és kritikai rendszerét adva a háboru óta állandóan toldott-foldott jogállapotunknak, igényszik a helyesnek talált kiutat oly módon megvilágítani, hogy

a ma szervesen egymásra torló intézmények (csőd, kényszer-egység kényszerfelszámolás) elméletileg szerves egységbe, de egyuttal gyakorlatilag is a lehető leghasznosabban foglaltassanak össze. Célkeresésénél csupán azt a megoldást találja jogosnak, amely mellett a hitelezők egyfelől a legnagyobb mérvű kielégítéshez jutnak, másfelől az egyforma bánásmód a hitelezők közt leginkább juthat érvényre.

A szerző részletesen ismerteti a csőd megnyitása nélkül lezajló fizetésképtelenségek mai típusát és az anyagi igazsággal össze nem férő jogi tökéletlenségeit. Nevezetesen rámutat a hitelezői védőeszközök hiányosságára. A szerző ismerteti a magánjogi törvénykönyv tervezetének 1240. §-át, amely kiindulópontja lehetne egy alakilag legcélszerűbben, külön törvényben szabályozandó megtámadási instrumentumnak. A Schreyer-féle tervezet igen ötletesnek, de célra nem vezetőnek tartja és e tekintetben ő is osztja a *Meszlény*-féle tervezet elgondolását, bár azt, — sajnos, csak általánosságban hangoztatott — bizonyos szempontokból hiányolja. Abban azonban ő is egyetért a *Meszlény*-féle tervezettel, hogy a csődönkívüli megtámadásnak célja csakis a csőd lehet, az ílymódon megtámadott vagyonszettek tehát elsősorban arra szolgáljanak, hogy a csődnyitáshoz szükséges költségekre fedezet teremtsék.

Helyesen emeli ki a szerző, hogy büntetőjogilag is mily kevés retorzió áll rendelkezésre azzal a fizetésképtelen adóssal szemben, akit valamely oknál fogva nemcsak a csődnyitástól, hanem attól is megkíméltek, hogy vagyontalansági esküt tegyen, mert ilyenkor a vétkes vagy család bukás, bármely alapos tényállás is fekdjön a bíró előtt, mégsem állapítható meg csupán azon véletlen oknál fogva, hogy a hitelezők *nem kérték* csődöt ellene, talán éppen azért, mert eleve is kizártak láttak akár mily anyagi eredményt.

Szépen mutatja ki az értekezés, hogy a csődönkívüli kényszer-egység intézménye, amely háborus panacéának készült, mikép lett a háboru utáni idők visszaéléseinek kuttforrása, amely állapoton az 1925. évi kompromisszumos reform lényegileg nem sokat változtatott.

A megoldást ezek után egy egységesen szabályozott fizetésképtelenségi eljárás megszervezésében látja, teljesen kikapcsolva az adósnak az eljárás módját illető választási jogát. Az adós *azonnal*, míhelyt fizetésképtelensége tudatára jutott, jelentse ezt a bíróságnál; amely minden esetben lefolytatná az előzetes eljárást s csak miután ez megtörtént, döntsenek a hitelezők arról, hogy csődöt kívánnak-e, vagy hajlandók az adóssal (kényszer-) egységet kötni. Az O. H. E. szerepköre tisztán gazdasági kérdésekre (vagyonsfelülvizsgálás, a hányad elbírálása, az adós üzletvitelének ellenőrzése) szorítkozhatik, de a tulajdonképeni bírói feladatokat megoldását el kell vonni tőle. A jövő csőd-eljárását is modernizálni kell a gyorsaság és olcsóság szempontjából.

Nem hagyhatom szó nélkül, hogy a nyilván külföldi érdeklődésre számító könyvecske német nyelvezete igen nehézkes és nagyon is magyarból fordítottnak tűnik fel s hogy a sajtóhibák szempontjából sem ártott volna a nyomtatást alaposabban ellenőrizni.

Dr. Fränkel Pál.

Dr. Kovács Marcel Pp.-kommentárjának V. füzet a 238. §-tól a 370. §-ig terjed. Jelentékenyen bővültek a 252., 263., 268., 271., 325., 350., 363., 368. §-ok, de különösen a köztudomásra, a bizonyítási teherről, a bizonyítékok mérlegeléséről, a törvényes védelmekről és az okiratok alakai érvényességére